

2 Handleiding leerkracht

Les 2
Hoofdstuk 5
Kijk-les
LB blz. 74-75
WS blz. 44-45
Software
KM blz. 52-53

2 De Slag om Arnhem

LEERDOELEN

De leerling weet

- wat het doel van de Slag om Arnhem is.
- hoe Nederland uiteindelijk wordt bevrijd.

WOORDENSCHAT

Begrippen

het bevrijdingsfeest	de feesten ter gelegenheid van de bevrijding
de capitulatie	capitulieren betekent: je overgeven
de herdenking	een officiële plechtigheid waarbij je aan iets denkt: een oorlog, de bevrijding, een veldslag of een persoon
de Rijnbrug	de brug over de Rijn bij Arnhem
de Slag om Arnhem	de veldslag die in 1944 bij Arnhem is gevoerd om de Rijnbrug in handen te krijgen

⚠ Lastige woorden

doorstoten	Ergens doorheen steken, diep doordringen. Dit kan zowel letterlijk (een slager) als figuurlijk (een leger) zijn.
gedropt	Iets ergens laten vallen, iets ergens uit zetten. <i>Onze klas werd met de bus in het donkere bos gedropt.</i>
de landing	Ergens aan land gaan. <i>De piloot maakte een perfecte landing op het vliegveld.</i>
de veteraan	Een ouder iemand die een sport heeft beoefend of in het leger heeft gezeten. <i>Mijn opa korfbalt nog in het 3e veteranenteam.</i>
de zelfmoord	Jezelf van het leven beroven, jezelf doden. <i>Japanse zelfmoordpiloten stortten zich met hun vliegtuig op Amerikaanse schepen.</i>

ORGANISATIE

oriëntatie en instructie	10 min.	klas
opdrachten	30 min.	individueel of groepje
nabespreking	10 min.	klas

ACHTERGRONDINFORMATIE BIJ LES 2

Op 5 september 1944, Dolle Dinsdag, dacht iedereen dat Nederland bevrijd werd. NSB-ers en Duitsers vluchtten. Veel Nederlanders stonden langs de wegen om de bevrijders in te halen. Maar het was helaas slechts een gerucht, dat niet waar bleek te zijn. De teleurstelling was groot.

Enkele dagen later, op 17 september, landden Britse en Poolse para's (parachutisten) bij Eindhoven, Nijmegen en Arnhem. De bedoeling van deze luchtlandingstroepen was de bruggen over de grote rivieren in handen te krijgen waardoor Nederland daadwerkelijk bevrijd kon worden en Duitsland via de oostelijke provincies kon worden binnengetrokken. De brug bij Nijmegen werd genomen. De Rijnbrug bij Arnhem bleef in Duitse handen. Gevolgen: in Arnhem en omgeving werd heftig gevochten tussen de para's en Duitse SS-troepen. De binnenstad werd verwoest en er vielen veel slachtoffers.

De voedseltransporten naar het westen hielden op, door de grote spoorwegstaking en doordat de Duitsers alle vervoersmiddelen in beslag namen en geallieerde vliegtuigen wegen en bruggen bombardeerden. In het westen brak hierdoor een grote hongersnood uit (de Hongerwinter).

Delen van Zuid-Nederland werden vanaf september 1944 bevrijd. De rest moest wachten op de capitulatie van 5 mei 1945. Aan die bevrijding namen Canadese, Poolse, Engelse, Amerikaanse, Franse (met inbegrip van Marokkaanse soldaten) en Nederlandse militairen (Prinses Irene Brigade) deel. Vlak voor de bevrijding waren er in West-Nederland voedseldroppings. De meeste mensen kregen dit voedsel pas na 5 mei. Al eerder was er via het Zweedse Rode Kruis eenmalig brood en margarine naar West-Nederland gestuurd. De bevrijdingsfeesten waren enorm. Overal werd gedanst (de Hoky Poky) en gezongen.

LESVERLOOP

1 ORIËNTATIE (LEERKRACHTGEBONDEN)

Lees de samenvatting en bekijk met de leerlingen de afbeeldingen. Wijs ze op de historische aspecten van de tekeningen, dus hoe alles er toen uitzag. Maak daarbij steeds de vergelijking met nu: zo was het vroeger, hoe is het nu?

Waarvan is een parachute gemaakt?

Wat valt je op aan de kleding van de kinderen die de bevrijders begroetten?

⚠ Besteed kort aandacht aan de begrippen (ze staan op het bord) en de lastige woorden.

(Bron: Handleiding methode "Speurtocht", voor groep 8, hoofdstuk 5, les 2, blz. 84)

2 Handleiding leerkracht (vervolg)

[Japanse tekst: Japanse verrijzen - Indonesië]

Voorbeeldvragen voor semantisering van de begrippen

het bevrijdingsfeest *Welke woorden herken je hierin? [bevrijding en feest] Welke andere woorden kun je maken met 'feest'? [verjaardagsfeest, klassenfeest] Welke andere woorden kun je maken met 'bevrijding'? [bevrijdingsdag, bevrijdingsstrijd, bevrijdingsfestival]*

de capitulatie *Het werkwoord 'capituleren' betekent 'je overgeven'. Welk gebaar en/of welk symbool hoort daarbij? [handen in de lucht, witte vlag]*

de herdenking *Welk werkwoorden zitten hierin? [denken en herdenken] Wat is het verschil ertussen? Denk aan de betekenis van 'her'.*

de Rijnbrug *Welke woorden herken je? [brug en Rijn] Waarom zou deze brug zo genoemd worden? Ken je op deze manier nog andere woorden met 'brug'. [brugleuning, fietsbrug]*

de Slag om Arnhem *Wat betekent het woord 'slag' hier? [gevecht] Welke andere woorden ken je met 'slag' in dezelfde betekenis? [veldslag, slagveld, slaghout]*

2 INSTRUCTIE (LEERKRACHTGEBONDEN)
Voordat de leerlingen met de opdrachten beginnen geeft u een *kijkinstructie*.
Kijk naar de parachutisten. Vind je dit een slimme manier om soldaten op een bepaalde plaats te krijgen?
Wat zouden de gevaren kunnen zijn voor deze parachutisten?
Waarom zouden de kinderen met vlaggetjes zwaaien?

Geef vervolgens instructie over het lezen van de tekst:

- Lees de titel van de tekst en de tussenkopjes.
- Bedenk waar de tekst over kan gaan.
- Lees dan de tekst.

3 OPDRACHTEN (ZELFSTANDIG WERKEN)
De leerlingen lezen de tekst en bestuderen de bijbehorende illustraties.
De leerlingen maken de opdrachten in het werkschrift of achter de computer.

In de speurtocht-opdracht aan het eind van de les maken de leerlingen een parachute en testen die uit.

4 NABESPREKING (LEERKRACHTGEBONDEN)
Besteed opnieuw aandacht aan de afbeeldingen.
Wat valt je op aan de foto met de veteranen?
Waar zou deze foto genomen zijn?

Bespreek vervolgens de opdrachten. Besteed ook aandacht aan het proces: hoe ben je aan dit antwoord gekomen? Waar heb je het antwoord gevonden, in de tekst of in het plaatje?
Bespreek eventueel de lastige woorden.

U sluit af met het *beeldmerk* en de *begrippen*.

NA DE LES
Na de les kunnen de leerlingen elkaar op een speelse manier overhoren aan de hand van de vragen in de kwismeester.

(Bron: Handleiding methode "Speurtocht", voor groep 8, hoofdstuk 5, les 2, blz. 85)